

М. Киртока

РОЗРАХУНОК КОНЦЕСІЙНОГО ПЛАТЕЖУ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Досліджено способи розрахунку концесійного платежу та їх вплив на реалізацію тарифної політики в сфері житлово-комунального господарства. Проаналізовано основні причини відсутності в Україні позитивного досвіду впровадження концесійного механізму у вищезгаданій сфері господарювання. Виявлено та узагальнено основні проблеми та перспективи реалізації концесійних проектів із урахуванням винесеного для обговорення законопроекту щодо регулювання концесійної діяльності.

Ключові слова: концесія, концесійний платіж, способи розрахунку концесійного платежу, економічний механізм державного управління, житлово-комунальне господарство, житлово-комунальні послуги, тарифна політика.

В сучасних умовах господарювання розвиток сфери житлово-комунальних, транспортних та інших послуг, що належать до сфер господарства, які особливо потребують залучення інвестицій, зокрема і на умовах державно-приватного партнерства, є важливим елементом соціального забезпечення. Але стабільність соціального забезпечення населення та його подальший розвиток не в останню чергу залежать від вдосконалення послуг, які надають їх безпосередні виробники шляхом раціонального використання наявних для цього ресурсів, при цьому ще потрібно забезпечити адекватне встановлення цін на послуги.

В умовах реформування економіки ринкові перетворення в країні спрямовані на кардинальну перебудову не лише існуючої системи цін (тарифів) і методології їх встановлення, а й організації самого процесу ціноутворення. Водночас, очевидно, що такий розповсюджений в світі механізм залучення інвестицій задля ефективного управління об'єктами державної та комунальної власності, як концесія, особливо в сфері житлово-комунального господарства, потрібно розглянути як з погляду на державне управління, так і з економічного, правового та соціального погляду.

Проблемами застосування концесійних схем інвестування житлово-комунального господарства та зокрема їх економічній складовій, приділялася увага з боку таких вітчизняних вчених та практиків: Т. Барабаш [1], Д. Задихайло [2], О. Коцюрба [3], В. Латишева [4], О. Шаповалова [5].

Основним недоліком у реалізації концесійних проектів в Україні є відсутність важливого попереднього етапу такого, як аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства, який повинен передувати процедурам та етапам, передбаченим безпосередньо концесійним законодавством. Проте невирішеними також залишаються проблеми та перспективи, пов'язані з розрахунком концесійного платежу як одного з основних елементів умов концесійного конкурсу та договору між державним та приватним партнером, та потребують особливого дослідження, з огляду на масштабність їх впливу на тарифну політику та на кінцевого споживача надаваних послуг.

Відповідно до Закону України "Про концесії", основною метою застосування механізму передачі в концесію державного чи комунального майна є підвищення

ефективності його управління, а також забезпечення уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування потреб громадян України у товарах (роботах, послугах) [6].

Отже, механізм концесії, наряду з його основними фінансовими функціями також розглядається як ефективний інструмент регулювання, оскільки концесійний конкурс повинен створювати стимули для досягнення мінімальних та ефективних витрат виробництва, менших тарифів (цін) на надані в рамках концесії послуги та спроможність концесіонера запропонувати більші концесійні платежі.

Концесіодавець на підставі концесійного договору на платній та строковій (на 10 – 50 років) основі надає приватному партнерові право створити (побудувати) об'єкт концесії чи суттєво його поліпшити та (або) здійснювати його управління (експлуатацію). За це концесіодавець отримує концесійні платежі і повертає своє майно після закінчення терміну концесії. Вважається, що для приватного партнера концесія – своєрідна гарантія стабільності та захищеності інвестицій.

За даними пояснювальної записки до законопроекту “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання концесійної діяльності для залучення приватного сектору до реалізації проєктів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії, з метою модернізації інфраструктури”, станом на червень 2017 р. в Україні на засадах державно-приватного партнерства було укладено 189 договорів, з них, зокрема, 153 договори концесії, більшість яких реалізується у сфері житлово-комунального господарства [7].

Особливу актуальність застосування механізму концесії в сфері управління житлово-комунальним господарством країни зумовлює те, що вона потребує значних капіталовкладень, оскільки її фінансування відбувається переважно із коштів державного та місцевих бюджетів, платежів, сплачених кінцевими споживачами таких послуг, рідше – кредитів та інвестицій міжнародних фінансових організацій. Отже, механізм фінансування житлово-комунального господарства поєднує підходи, методи і засоби до акумуляції зовнішніх і внутрішніх, власних, позикових та залучених фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення ефективної діяльності зазначеного сектору регіональної та муніципальної економіки. Зменшення бюджетного навантаження можливо саме за рахунок розвитку різноманітних форм інвестування, зокрема і механізму концесійних взаємовідносин із приватними партнерами. При цьому вбачається доцільним не лише розвиток системи державно-приватного, але й муніципально-приватного партнерства для збалансування державних, місцевих та приватних інтересів у сфері фінансування житлово-комунального господарства. В такому випадку, муніципалітети, співпрацюючи з бізнес-структурами, отримують можливість залучення приватних інвестицій, розширивши межі співфінансування проєктів модернізації об'єктів комунальної власності. Однією з основних форм такого партнерства є концесія.

Головною відмінністю договорів концесії, порівняно з іншими формами державно-приватного партнерства, такими як договір на управління об'єктом та договір оренди чи лізингу, є обсяг управлінських ризиків та інвестиційних зобов'язань. Саме в договорі концесії їх максимальний обсяг зосереджений на приватному партнерові. За договором, на управління об'єктом суб'єкт господарювання отримує плату залежно від фінансових показників підприємства і тому несе лише частину управлінських ризиків. Згідно з договорами оренди чи лізингу, приватний партнер переважно несе лише управлінські

ризика, а ризики, пов'язані з інвестиційними складовими договорів для них, частіше за все, відсутні.

Згідно з п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”, житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг [8].

При цьому, згідно із зазначеним законом, до житлово-комунальних послуг належать: 1) житлова послуга – послуга з управління багатоквартирним будинком та 2) комунальні послуги – послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, поводження з побутовими відходами.

Відповідно до ст. 10 Закону України “Про житлово-комунальні послуги” ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону [9].

Тому, при виборі концесіонера, крім найбільшого концесійного платежу доцільно передбачати критерії найнижчого тарифу за послуги, надані в рамках реалізованого концесійного проекту, найнижчої субсидії на одиницю виробленої продукції та найнижчої теперішньої вартості доходів концесії. При цьому необхідно відмітити, що умови концесійного конкурсу щодо об'єктів права державної чи комунальної власності, що використовуються для здійснення діяльності з централізованого водо-, теплопостачання та водовідведення погоджуються лише з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, проте не погоджується з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), основною метою діяльності якої є державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг чи з відповідним органом місцевого самоврядування у частині встановлення цін/тарифів.

Згідно зі ст. 6 Закону України “Про державне регулювання у сфері комунальних послуг”, керуючись вимогами Законів України “Про природні монополії” [10], “Про житлово-комунальні послуги” [11], “Про теплопостачання” [12], “Про питну воду питне водопостачання та водовідведення” [13] та відповідно до Закону України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” [14], НКРЕКП здійснює, зокрема, встановлення тарифів на комунальні послуги суб'єктам природних монополій та суб'єктам господарювання на суміжних ринках, ліцензування діяльності яких здійснюється НКРЕКП, відповідно до Закону України “Про ліцензування видів господарської діяльності”.

Водночас, відповідно до підпункту 2 пункту “а” ст. 28 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [15], до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та

захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються НКРЕКП), транспортні та інші послуги.

Таким чином, НКРЕКП встановлює тарифи на теплову енергію, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води та централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів природних монополій, ліцензування діяльності яких здійснюється НКРЕКП (у разі, якщо суб'єкт господарювання здійснює (або має намір здійснювати) діяльність з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії, а також з централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах, що перевищує рівень, визначений Ліцензійними умовами), а органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на теплову енергію і на зазначені послуги підприємствам, які не підпадають під державне регулювання НКРЕКП.

При цьому вважаємо за необхідне звернути увагу на той факт, що органи місцевого самоврядування мають закріплені на законодавчому рівні важелі впливу на комунальні підприємства та на величину відповідних тарифів на комунальні послуги, зокрема для підприємств, які є ліцензіатами НКРЕКП.

Так, відповідно до Законів України “Про житлово-комунальні послуги” [16], “Про місцеве самоврядування в Україні” [17], “Про теплопостачання” [18] та інших нормативно-правових актів, до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері надання комунальних послуг належать, зокрема:

- затвердження норм споживання та якості житлово-комунальних послуг, контроль за їх дотриманням;
- забезпечення населення житлово-комунальними послугами необхідного рівня та якості;
- погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів теплопостачання, що перебувають у комунальній власності, крім тих, що виробляють теплову енергію на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках із використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії;
- погодження температурних графіків роботи теплових мереж;
- розгляд і узгодження планів підприємств, установ та організацій, що не належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, здійснення яких може викликати негативні соціальні, демографічні, екологічні та інші наслідки, підготовка до них висновків і внесення пропозицій до відповідних органів;
- встановлення місцевих податків і зборів, відповідно до Податкового кодексу України;
- прийняття рішень щодо надання, відповідно до чинного законодавства, пільг по місцевих податках і зборах, а також земельному податку;
- встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету;
- затвердження ставок земельного податку відповідно до Податкового кодексу України.

Дослідження розмежування повноважень між відповідними органами зі встановлення тарифів стає особливо важливим тоді, коли реалізація концесійного проекту призведе до суттєвого коригування розміру таких тарифів, у результаті створення

(будівництва) об'єкту концесії у сфері житлово-комунального господарства чи суттєвого його поліпшення та (або) здійснення його управління (експлуатації) концесіонером, оплата яких здійснюється безпосередньо споживачами комунальних послуг. У такому випадку, встановлення максимально допустимого тарифу може ефективно доповнювати умови концесійного конкурсу з метою збільшення добробуту споживачів. При цьому таке регулювання вимагає детальної інформації про доступні технології виробництва, щоб уникнути встановлення надто жорсткого обмеження тарифу.

Як правило, українські концесійні договори не передбачають створення нових об'єктів, не закладають вимог до стандартів якості наданих послуг і приваблюють відносно невеликий обсяг приватних інвестицій на розвиток концесійних об'єктів. Прийняття рішення щодо доцільності реалізації таких проектів було прийнято без проведення жодних аналізів, що використовуються в міжнародній практиці, зокрема "value for money", "public private comparator".

Така ситуація зумовлена, зокрема, і тим, що для належної передачі об'єкту в концесію потрібні фахівці, які б на високому професійному рівні розробили концептуальну записку та техніко-економічне обґрунтування для аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства як етапу, що передуює проведенню концесійного конкурсу, а також підготували б конкурсну документацію, що стало б запорукою прозорості конкурсу та економічної обґрунтованості концесії. Так, наприклад, в якості реалізації пілотного проекту ДП "Адміністрація морських портів України" підписало угоду з Європейським банком реконструкції та розвитку про фінансування розробки техніко-економічного обґрунтування масштабних проектів передачі в концесію ДП "Стивідорна компанія "Ольвія" і ДП "Херсонський морський торговельний порт" [19].

Отже, не зважаючи на майже двадцятирічне існування концесійного законодавства в Україні, для вітчизняних органів управління державним чи комунальним майном більш звичною та простою у застосуванні у відносинах з приватними партнерами залишається орендна форма з усіма її ризиками, зокрема це і стосується розрахунку відповідних платежів, які повинні сплачуватись публічному партнерові.

У Законі України "Про концесії" [20] визначено, що концесійні платежі встановлюються у фіксованому розмірі, у відсотках від вартості наданого у концесію об'єкта за результатами його оцінки, проведеної в порядку, визначеному законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність, або як частка (у відсотках) чистого доходу від концесійної діяльності, отриманого концесіонером, або у формі передачі концесієдавцю у власність майна, що перебуває у власності концесіонера та придбане ним відповідно до умов концесійного договору.

Згідно з ч. 1 ст. 12 цього ж закону, концесійний платіж вноситься концесіонером відповідно до умов концесійного договору.

Частиною 1 ст. 10 вищезазначеного закону визначено, що однією з істотних умов договору концесії є, зокрема, умови, розмір і порядок внесення концесійних платежів.

Частина 6 ст. 15 Закону України "Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності" [21] містить аналогічну норму, а саме: концесійні платежі вносяться концесіонером у розмірі, визначеному сторонами концесійного договору.

Відповідно до ст. 6 Закону України "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг" [22], концесійні платежі вносяться концесіонером відповідно до умов концесійного договору незалежно від результатів господарської діяльності з моменту

одержання концесіонером доходу від експлуатації автомобільної дороги. Такі концесійні платежі зараховуються до Державного бюджету України і використовуються тільки для фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування.

Закон України “Про особливості оренди чи концесії об’єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності” [23], прийнятий на 13 років пізніше вищезгаданого закону, також визначає, що концесійні платежі вносяться концесіонером у розмірі та на строк визначеному сторонами у концесійному договорі. Також, крім того, він містить норму, що концесійні платежі встановлюються у фіксованому розмірі з урахуванням вартості переданого в концесію об’єкта за результатами його оцінки, проведеної у порядку, визначеному законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність.

Методика розрахунку концесійних платежів визначається Кабінетом Міністрів України [24]. Завданням Методики є визначення можливих способів розрахунку концесійного платежу залежно від виду договору (концесія на існуючий об’єкт чи концесія на право створення об’єкту). При цьому, керуючись загальноприйнятими в міжнародній практиці принципами (чим вищий показник рентабельності – тим вищий відсоток концесійного платежу та чим більше концесіонер інвестує в об’єкт – тим нижчий відсоток концесійного платежу), концесієдавець самостійно обирає найбільш прийнятний для даної сфери та об’єкту (враховуючи показники фінансової моделі концесійного проекту в цілому) спосіб розрахунку концесійного платежу.

При цьому, концесійний платіж за право на управління (експлуатацію) майном підприємств, їх структурних підрозділів, що є цілісними майновими комплексами або системою цілісних майнових комплексів, яке використовується для забезпечення завершеного циклу виробництва продукції (робіт, послуг) та добудови об’єкта незавершеного будівництва, може розраховуватись як частка (у відсотках) вартості наданого у концесію об’єкта за результатами його оцінки, проведеної в порядку, визначеному законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність. Для зазначеного способу розрахунку концесійного платежу Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (за зверненням концесієдавця) визначається мінімальний розмір ставки концесійного платежу залежно від сфери господарської діяльності, згідно з КВЕД за ДК 009:2010, в якій об’єкт державної або комунальної власності надається в концесію. Зазначений мінімальний розмір платежу розраховується як відношення середньоарифметичного значення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сфері господарської діяльності, в якій об’єкт державної або комунальної власності надано в концесію за три роки, що передують року укладення концесійного договору до середньоарифметичного значення залишкової вартості основних фондів у сфері господарської діяльності, в якій об’єкт державної або комунальної власності надано в концесію за три роки, що передують року укладення концесійного договору. Враховуючи зазначене, для можливості визначення розміру концесійного платежу та включення його до істотних умов договору, концесієдавцеві необхідно отримати в Мінекономрозвитку значення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сфері господарської діяльності, в якій об’єкт державної або комунальної власності надано в концесію та значення залишкової вартості основних фондів у сфері господарської діяльності, в якій об’єкт державної або комунальної власності надано в концесію і все це за останні три роки.

Окрім того, необхідно зазначити, що інформація від Держстату за потрібний період в повному обсязі наявна лише в кінці кварталу, наступного за запитуваним періодом, що своєю чергою перешкоджає оперативному обміну необхідними статистичними даними між Мінекономрозвитку та потенційним концесієдавцем, а також – розрахункові мінімального розміру ставки концесійного платежу.

На ряду з цим законодавець передбачив можливість розгляду отримання концесіонером збиткових і низькорентабельних об'єктів концесії, які мають важливе соціальне значення пільги щодо концесійних платежів, дотацій, компенсації. Так, Постановою Кабінету Міністрів України № 1114 від 13.07.2000 р. затверджено Порядок визначення об'єктів концесії, концесіонерам яких можуть надаватись пільги щодо концесійних платежів, дотації, компенсації та умов їх надання [25]. Відповідно до положень згаданої постанови, надання пільг не повинно призводити до монополізації ринку певних товарів (робіт, послуг). Проте концесія є правом надання певних послуг суб'єктом господарювання в умовах монопольного становища на відповідному ринку, частіше всього вона здійснюється на ринках, де існує природна монополія, щоб створити конкуренцію за ринок, коли конкуренція всередині ринку неможлива. Тому, здебільшого, конкурсні умови розроблялися для одного учасника (концесіонера), що також слугує поясненням неуспішного досвіду впровадження проектів на умовах концесії в Україні. Водночас, максимальний строк надання концесіонеріві пільг – 2 роки, а максимальний їх розмір – річний розмір концесійного платежу. Пільги щодо концесійних платежів можуть надаватись концесіонерам у разі, коли протягом останнього звітного року до укладення договору концесії діяльність об'єкта концесії, який має важливе соціальне значення, була збитковою або рівень рентабельності (відношення прибутку до собівартості) був нижчим, ніж 25% від середньої за галузю (підгалузю). Цікавим залишається той факт, що, згідно з Законом України “Про концесії”, концесієдавець – орган виконавчої влади або відповідний орган місцевого самоврядування, уповноважений, відповідно, Кабінетом Міністрів України чи органами місцевого самоврядування на укладення концесійного договору. А визначення об'єктів концесії як таких, що мають важливе соціальне значення, здійснюється: 1) щодо об'єктів права державної власності – Мінекономрозвитку та Мінфіном за поданням міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій; 2) щодо об'єктів права комунальної власності – виконавчим органом відповідної ради. Тобто, органи виконавчої влади районного рівня як концесієдавці не можуть надавати пільги концесіонерам, оскільки першочерговим буде вирішення питання, пов'язаного з визначенням Мінекономрозвитку та Мінфіном за поданням обласних державних адміністрацій об'єктів концесії, що мають важливе соціальне значення. Досі такий перелік не розроблено, тож це ще одна причина відсутності практики успішної реалізації концесійних проектів, які є завідомо збитковими чи низько рентабельними.

Висновки

На підставі проведеного дослідження, необхідно зазначити, що концесія – є доволі складним за своєю юридичною та економічною сутністю механізмом із будівництва чи управління об'єктами державної чи комунальної власності, оскільки вона являється різновидом інвестиційної та інноваційної діяльності, засобом здійснення ефективної господарської діяльності та різновидом договірних зобов'язань.

Концесія в сфері житлово-комунального господарства має ряд позитивних ознак, з яких можна виокремити:

- залучення інвестицій в малорентабельний сектор господарювання;
- скорочення бюджетних витрат на удосконалення системи надання житлово-комунальних послуг;
- ефективний механізм управління об'єктами державної та комунальної власності;
- надання можливості застосовувати сучасні науково-дослідні та дослідно-конструкторські напрацювання;
- сприяння економічному розвитку країни.

Однак на ряду з існуванням стількох позитивних показників щодо впровадження концесійного проекту у сфері житлово-комунальних послуг в Україні відсутня практика успішної реалізації таких проектів, зокрема і з огляду на невважене законодавче забезпечення концесійної діяльності.

Так, відповідно до Закону України “Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності” у концесіонера є можливість регулювання тарифів на житлово-комунальні послуги, оскільки умови встановлення і зміни цін на зазначені послуги є істотною умовою договору між концесіонером і публічним партнером, що може спричинити підвищення тарифів. Хоча, при цьому, в договорі також буде зазначатись, що концесіонер повинен отримувати дохід не за рахунок простого підвищення тарифів на свої послуги, а за рахунок забезпечення модернізації, зокрема енергоефективності на шляху від виробника (надавача) до споживача, проте впливати на зазначений процес у рамках діючого законодавства майже не можливо.

І єдиною метою цієї роботи є дослідження впливу на економіку України процесу приватизації державних підприємств, зокрема підприємств житлово-комунального господарства. Метою дослідження є аналіз впливу приватизації на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Для досягнення цієї мети в роботі використано методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення та систематизації. Результати дослідження свідчать про те, що приватизація підприємств житлово-комунального господарства має позитивний вплив на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Приватизація підприємств житлово-комунального господарства дозволяє залучити інвестиції в розвиток житлово-комунального господарства, скоротити бюджетні витрати на удосконалення системи надання житлово-комунальних послуг, а також сприяти економічному розвитку України.

Іншою метою цієї роботи є дослідження впливу на економіку України процесу приватизації державних підприємств, зокрема підприємств житлово-комунального господарства. Метою дослідження є аналіз впливу приватизації на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Для досягнення цієї мети в роботі використано методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення та систематизації. Результати дослідження свідчать про те, що приватизація підприємств житлово-комунального господарства має позитивний вплив на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Приватизація підприємств житлово-комунального господарства дозволяє залучити інвестиції в розвиток житлово-комунального господарства, скоротити бюджетні витрати на удосконалення системи надання житлово-комунальних послуг, а також сприяти економічному розвитку України.

Іншою метою цієї роботи є дослідження впливу на економіку України процесу приватизації державних підприємств, зокрема підприємств житлово-комунального господарства. Метою дослідження є аналіз впливу приватизації на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Для досягнення цієї мети в роботі використано методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення та систематизації. Результати дослідження свідчать про те, що приватизація підприємств житлово-комунального господарства має позитивний вплив на економіку України, зокрема на житлово-комунальне господарство. Приватизація підприємств житлово-комунального господарства дозволяє залучити інвестиції в розвиток житлово-комунального господарства, скоротити бюджетні витрати на удосконалення системи надання житлово-комунальних послуг, а також сприяти економічному розвитку України.

державно-приватного партнерства, в Україні залишаються прогалини та недоліки, які перешкоджають успішному впровадженню концесій в сфері житлово-комунальних послуг та які потребують подальшого дослідження та напрацювань.

Перспективи вирішення зазначених проблем стануть можливими у разі успішної реалізації пілотних проектів із передачі в концесію об'єктів державної власності, а саме ДП "Стивідорна компанія "Ольвія" та ДП "Херсонський морський торговельний порт", оскільки для підготовки необхідної документації залучено ЄБРР та було відібрано консорціум міжнародних консультантів.

Список використаної літератури

1. Барабаш Т. О. Правове регулювання господарських відносин у сфері житлово-комунального господарства : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.04 "Господарське право; господарсько-процесуальне право". Х. : Нац. ун-т "Юридична акад. Укр. ім. Я. Мудрого", 2012. С. 10.

2. Задохайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : монографія. Х. : Юрайт, 2012. С. 22.

3. Коцюрба О. Ю. Можливості застосування концесійних схем інвестування житлово-комунального господарства // Вісник Хмельницького національного університету. 2015. № 4. Т. 1. С. 22.

4. Латишева В. В. Правове регулювання розвитку житлово-комунального господарства як соціальної сфери села в Україні : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.06 "Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право". К. : НАН Укр. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2013. С. 10.

5. Шаповалова О.В. Інноваційні програми як об'єкт державно-приватного партнерства // Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (15 – 16 листопада 2012 р., м. Харків) / редкол. : С. М. Прилипко, Ю. А. Агаманова, К. В. Ефремова. Х. : НДІ ПЗІР, 2012. С. 22.

6. Про концесії : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 12. Ст. 372. С. 22.

7. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання концесійної діяльності для залучення приватного сектору до реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії, з метою модернізації інфраструктури". URL : <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b4cba3d2-99c0-4e7a-9b2f-78a7290779c5&title=ProektZakonuUkrainiproVnesenniaZminDoDeiakikhZakonodavchikhAktivUkrainiSchodoRegulivanniaKontsesiinoiDialnostiDliaZaluchenniaPrivatnogoSektoruDoRealizatsiiProektivNaUmovakhDerzhavnoprivatnogoPartnerstva-UTomuChisliKontsesii-ZMetoiuModernizatsiiInfrastrukturi->

8. Про житлово-комунальні послуги : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 1. С. 5.

9. Там само. С. 5.

10. Про природні монополії : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 30. С. 238.

11. Про житлово-комунальні послуги... С. 5.

12. Про теплопостачання : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 28. С. 11.

13. Про питну воду питне водопостачання та водовідведення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 16. С. 112.
14. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 51. С. 5.
15. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. С. 170.
16. Про житлово-комунальні послуги... С. 5.
17. Про місцеве самоврядування в Україні... С. 170.
18. Про тепlopостачання... С. 11.
19. АМПУ і ЄБРР підписали Угоду про спільну розробку проєктів концесії в двох портах. URL : <https://mtu.gov.ua/news/29328.html>.
20. Про концесії... С. 22.
21. Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів у сферах тепlopостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності : Закон України // Офіційний вісник України. 2010. № 89. С. 9.
22. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 3. С. 21.
23. Про особливості оренди чи концесії об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності : Закон України // Офіційний вісник України. 2011. № 60. С. 104.
24. Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. 2000. № 15. С. 79.
25. Про затвердження Порядку визначення об'єктів концесії, концесіонерам яких можуть надаватись пільги щодо концесійних платежів, дотації, компенсації, та умов їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. 2000. № 28. С. 39.

*Стаття надійшла до редакції 02.03.2018
Схвалена до друку редколегією 26.03.2018*

M. Kyrtoka

CALCULATION OF THE CONCESSION PAYMENT AS A COMPONENT OF THE ECONOMIC MECHANISM OF GOVERNMENT CONTROL

The paper presents the methods for calculating a concession payment and their influence on the tariff policy in the housing and utilities infrastructure sphere. The main reasons accounting for absence of a positive experience in Ukraine concerning the concession mechanism implementation in the indicated sphere have been analysed. Major challenges and prospects of the concession projects are identified and generalized with due account of the draft law on the concession activity regulation that was presented for discussion.

Key words: concession, concession payment, methods of concession payment calculation, economic mechanism of governmental control, housing and utilities infrastructure, housing and utilities services, tariff policy.